

Uzaktan Eğitim

Uzaktan Eđitim Nedir? Bilgi, g¹/₄n¹/₄m¹/₄ ekonomisinde toplumlaryn rekabet g¹/₄Åşlerini ve geliþmiþlik d¹/₄zeylerini belirleyen en Åñnemli unsur haline gelmiþtir. Bilgi ekonomisine geÅŖiþte eđitimden sađlýða kadar her alanda biliþim teknolojileri kullanýlarak insan kaynaklaryn geliþtirilmesi ve yaþam boyu eđitim Åñncelikli Åñnem taþýmaktadır (2. Biliþim Burasý, 2004). C deđiben teknolojik yapýlanmalar k¹/₄resel eđitimde yaygýn ve ortak ÅŖÅñz¹/₄milerin geliþtirilmesine olanak verirken, ayný zamanda bireylerden beklentilerin hýzla artmasýna, eđitim kalitesinin uluslararası standartlar iÅŖinde deđerlendirilmesine yol aÅŖmaktadır (Erbarut, 2003). Y¹/₄z y¹/₄ze eđitimin (Åñrg¹/₄n eđitim) temel Åñdesi olan Åñđrenci-eđitimci iletiþiminin, uzaktan eđitimde kýsmen yerini alabilmesi iÅŖin, yeni yaklaþýmlardan yararlanýlmalydır. Uzaktan eđitim teknolojisi, uzaktan eđitimi, y¹/₄z y¹/₄ze eđitime bir alternatif olarak sunmak iÅŖin, b¹/₄y¹/₄k bir hýzla geliþmektedir. Eđitim programý sayesinde Åñđrenciler eđitim programýnyn tamamýný veya bir kýmýný eđitim veren kurum merkezinden uzaktaki bir cođrafi konumda tamamlayabilmektedirler (Volery ve Lord, 2000; USDLA, 2006). Uzaktan eđitim, gerek geleneksel y¹/₄ntemlerle ÅŖÅñz¹/₄lemeyen eđitim sorunlarynyn ÅŖÅñz¹/₄m arayýplarýndan biri olarak kabul edilmesi, gerekse sađladýđy olanak ve esneklikler nedeniyle yaygýnlaþmaya devam ederken ortaya ÅŖýkacak problemlerin ÅŖÅñz¹/₄m¹/₄n¹/₄ de beraberinde getirecek biÅŖimde geliþmektedir (2. Biliþim Burasý, 2004). Uzaktan eđitim, uzaktan Åñđrenme ve uzaktan Åñđretim terimleri sýk sýk birbirleri yerine kullanýlmaktadır. Bu terimlerin aÅŖýklamalarý birbirine benzer yapýlmaktadır. Kazmer ve Caroline (2004) â€™e g¹/₄re uzaktan eđitim; kipilere ÅŖsalýþmak iÅŖin rastlanýr fýrsatlar verir fakat uzaktan eđitim kipilerin kopullarý ya da mesleki zorunluluklar ile ilgilenmez. Bu y¹/₄zden uzaktan eđitim Åñnceleri â€œmektupla Åñđretimâ€• kelimesi ile ep anlamlý olarak kullanýlýrken daha sonralary eđitim televizyon ile birlikte kullanýlmýþtır. Ama esas b¹/₄y¹/₄mesi videoyu, telekonferans sistemini, e-mail ve interneti de iÅŖeren iletiþim teknolojileri aracýlýđý ile olmuþtur. Uzaktan eđitim, yetipkinler ve Åñiversitelere uzak mesafelerde yerleþik Åñđrenciler iÅŖin uygun bir eđitim sistemidir. Bununla birlikte, Å uzaktan eđitim, T¹/₄rkiye gibi geliþmekte olan ve Åñiversite sayýsý yeterli olmayan Åñkelerde, daha ÅŖok Åñđrenciye Åñiversite eđitimi sađlamada etkin olarak kullanýlabilir (Yazýcý ve Altap, 1999). Arapýrmacylaryn yaptýđ tanýmlardan yola ÅŖýkýlýđýmýzda uzaktan eđitimi; Åñđretici ve Åñđrenenin fiziksel olarak farklı mekanlarda olduđu, Åñđrenimlerin hýz ve kapasitelerine g¹/₄re ayarlayarak, eđitim teknolojilerinden yararlanarak, verimli ve kaliteli bir þekilde Åñđrenme - Åñđretme etkinliklerini s¹/₄rd¹/₄rebilecekleri bir eđitim sistemi olarak tanýmlayabiliriz (Keegan, 1996; Apkar, 1996; Volery ve Lord, 2000; Alkan, 1996). Baþlýca uzaktan eđitim teknolojileri olarak mektup yoluyla Åñđretimden, basýlý materyal, radyo, televizyon, audio ve video kasetler, ÅŖokluortam, bilgisayar destekli eđitim, elektronik posta, internet, veritabanlarý, uydu teknolojileri ve videokonferanstan sanal gerÅŖeklik olarak geniþ bir yelpazede karþýmýza ÅŖýkmaktadır. Å Sýnyflandyracak olursak Etkileþimli Etkileþimsiz olarak ikiye Å ayýrabiliriz. Å Å Internet ve iletiþim teknolojilerindeki geliþmeler uzaktan eđitimde maliyetin d¹/₄p¹/₄r¹/₄lmesinin yaný syra, etkileþim, zengin g¹/₄rsel materyal kullanýmý ve epzamanlý-farklý zamanlý uygulama olanaklar sađlamýþtır. Eđitimde etkileþim ve iletiþim ÅŖok Åñnemlidir. Uzaktan eđitim teknolojileri ilk kullanýlmaya baþlandýđýnda genellikle etkileþimli deđilken geliþen teknoloji ile Åñđrenen-Åñđretici, Åñđrenen-Åñđrenen ve Åñđrenen-Åñđretici materyal etkileþimini artýr. Å Etkileþimli uzaktan Åñđrenme sistemleri etkileþimin Senkron (Ep zamanlý) Å Å ve Asenkron (Ep Zamansýz) biÅŖimde olmasýnyn iki kategoride ele alýnabilir. Uzaktan eđitimde Canlý yayýn (Multi cast / Unicast-Broadcasting), ve Talep Åñzerine yayýn (on Demand) t¹/₄rlerine g¹/₄re etkileþim birebir-ÅŖift y¹/₄ni¹/₄, birden-ÅŖoða tek y¹/₄ni¹/₄ olabildiði gibi g¹/₄n¹/₄m¹/₄z teknolojileri ile birden-ÅŖoða ÅŖift y¹/₄ni¹/₄ etkileþim ve iletiþim m¹/₄mk¹/₄n olmaktadır. Her ÅŖýkan yeni teknoloji ile yeni bir uzaktan eđitim modeli ortaya ÅŖýkmýþtır Kullanýlacak teknolojiler metin, ses, g¹/₄r¹/₄nt¹/₄ ve elektronik ortam gibi deđipik ortamlarda farklı uzaktan eđitim amaÅŖlý kullaným potansiyeline sahiptir. Tablo 1 â€™de Uzaktan Eđitim Uygulamalarý Teknolojilere sýnyflandyrylmýþtır. Å Tablo1 :Å Farklý ortam ve eđitim potansiyeli arasýndaki karþýlýklý iliþki[1] Å SýnyflarTeknolojilerUzaktan UygulamalarýMetin (Text)Å Basýlý material (print) Å Bilgisayarlar â€œ Ders Åñniteleriâ€œ Destekleyici materialâ€œ corresponde tutoring â€œ Databases â€œ elektronik yayýncýlýk (electronic publishingSes (Audio)Å Kasetler, Å RadyoTelefon ProgramlarTelephone tutoring,AudioconferencingG¹/₄r¹/₄nt¹/₄ (Video)Yayimlama (Broadcasting) Video kasetleri / diskleriKablo / fiber optikuydumikrodalga videoconferencing ProgramlarslervideoconferencingElektronik ortam (Computing)Bilgisayarlar telefonfiber optic / uyduISDNCD-ROM, CD-I (Interactive CD), CD-V (video CD)Å Bilgisayar Destekli Å-đretimâ€œ elektronik postaâ€œ computer conferences, â€œ audio-graphics, â€œ databases â€œ multimediaGenel ola zaman basýlý materyaller, ipitsel araÅŖlar, televizyon ve teknolojileri ve biliþim teknolojileri, uzaktan eđitimde iletiþim ortamlarý olarak karþýmýza ÅŖýkmaktadır. Å Uzaktan eđitim programýnyn tasarlaraken hangi teknolojiyi kullanacađýmýza karar vermeliyiz. Teknolojilerin programa uyma ve Å birbirleri ile arasýndaki fark iyi deđerlendirilmelidir. Teknolojinin avantaj ve sakýncalarýna Tablo 2 â€™de deđinilmþtir. Å Å Å Tablo 2 : Uzaktan Eđitim Teknolojilerinin Karþýlaþýmlasý[2] TeknolojiAvantajlarSakýncalar MateryalTaþýnabilir, ucuz, eriþimi kolay, iyi organize edilmþ.Materyalin g¹/₄nderimi ve tesliminde gecikmeler olabilir. Derslere ilgi d¹/₄p¹/₄kt¹/₄r.Video kaset(CD-ROM ve DVD ortamýna da aktarýlabilir)Taþýnabilir, hareketli g¹/₄r¹/₄nt¹/₄ ve ses iÅŖerir. Å-đrenenlerin iÅŖeriði VCR cihazlarý yoluyla kolayca g¹/₄zden geÅŖirmeleri olanaklýdır.Tekd¹/₄ze ders anlatýmý t¹/₄r¹/₄nde s eđilimi vardýr. Y¹/₄þerik ilginÅŖ olmadýđy ya da video ile desteklenmediði takdirde sýkýcý olabilir.Video konferans Å Å Å G¹/₄r¹/₄nt¹/₄ aktarýmý yoluyla Åñđretim elemaný ve Åñđrenenler arasýnda epzamanlý ve iki y¹/₄ni¹/₄ bađlantý kurulur. Geliþmiþ teknolojiye s sistemlerle yeterli ses ve g¹/₄r¹/₄nt¹/₄ kalitesi sađlanýr.Pahalýdır. Å-zel ortam hazýrlanmasýnyn gerektirir. Etkileþim sađlanýr an desteklenmelidir. D¹/₄p¹/₄k teknolojili sistemlerde g¹/₄r¹/₄nt¹/₄ kalitesi zayıf olabilir.Akýþkan Video (Streaming Video) veya SunumlarG¹/₄r¹/₄nt¹/₄ veya grafik ve ses aktarýmý sađlar. Ylgile izlenebilir. Materyalin tekrar izlenmesi olanaklidir. Bant ÅŖođaltma gerektirmeksizin g¹/₄ncelleþtirilebilir. Åceretimi video kadar zaman almaz.Tekd¹/₄ze ders anlatýmý t¹/₄r¹/₄nde sunu eđilimi vardýr, iÅŖerik ilginÅŖ olmadýđy ya da video ile desteklenmediði takdirde sýkýcý olabilir. Å-đretim elemanýnyn sunum pla gerektirir. Å-đrencilerin yeterli kapasitede bilgisayar ve internet bađlantýsý olmalıydyr.WebBilgisayara ÅŖevrimiÅŖi olarak her an her yerden eriþilebilir. Åþeþitli ders y¹/₄netim yazýlýmlarý ile (sohbet, ilan panosu vb.) iletiþime tepvik eder.Bilgisayara eriþim ve temel bazý teknik bilgiler gerektirir.ÅþevrimiÅŖi tartýþma araÅŖlarý, Ylan Panolarý, Sohbet oturumlarýÅ-đretim elemaný ve diđer Åñđrencilerle ÅŖevrimiÅŖi bađlantý sađlanýr. Senkron (sohbet) ya da asenkron (duyuru panosu) olabilir. Tartýþmalar dahil edileb G¹/₄r¹/₄nt¹/₄mler sýnyryldýr. Hýzly ve dođru klavye kullanýmý gerektirir. Elektronik PostaÅ Kullanýmý kolay ve ucuzdur. Bilgisayar ve temel bilgisayar teknolojisi bilgisi gerektirir. Å Å Å

Uzaktan eğitim, uzaktan Öğretim, e-Öğrenme, uzaktan Öğrenme, aŞşık Öğrenme, dağıtık Öğrenme, eþzamanlı Öğrenme, Öğrenme, esnek Öğrenme gibi kavramlar Öğrenci ve Öğretmenin fiziksel olarak ayrı yerlerde oldukları bir eğitim sA¼recini tanımlamak iŞsin kullanılan kavramlardan bir kaŞşıdır.Â Uzaktan eğitim kavramı, bu kavramlar arasında yİllardır en yaygın kullanılanıdır. Uzaktan eğitim, fiziksel olarak ayrı ortamlarda yer alan Öğretme ve Öğrenme sA¼reAŞlerini AŞok gA¼zel bir þ tanımlamaktadır. Ancak son yıllarda âœuzaktan Öğrenmeâœ kavramı AŞzellikle Amerika Birleþik Devletlerinde yaygın bir þ kullanılmaya baþlandı (Picciano, 2001). Her ne kadar uzaktan Öğrenme ve uzaktan eğitim kavramları birbirlerinin yerine kullanılıyorsa da, uzaktan Öğrenme kavramı Öğreneni daha AŞok vurgulamaktadır. GerAŞekten de son yıllarda Öğrenci-merkezli Öğrenme kavramı, Öğrenme etkinliði uzaktan olsun olmasın, her tA¼rA¼ eğitim ortamı iŞsin yaygın olarak kullanılmaya baþlandı. A-öğrenci merkezli Öğrenme kavramı Öğrencinin kendi Öğrenme etkinliði ile ilgili olarak sorumluluk aldığı ortamlar kullanılmaktadır. Uzaktan gerAŞekleştirilen Öğrenmelerde Öğrenciye bA¼yA¼k sorumluluklar dA¼þmektedir. Bu yA¼zden de uzaktan Öğrenme kavramı bu tA¼r ortamlar iŞsin daha uygun bir terimmiþ gibi gA¼rA¼nmektedir.Â Uzaktan Öğrenme Kavramları:Uzaktan eğitim:Farklı mekanlardaki Öğrenci, Öğretmen ve eğitim materyallerinin iletişim teknolojileri aracılığıyla bir araya getirildiði resmi veya kurumsal bir eğitim faaliyetidir.Uzaktan Öğrenme:A-öretici ve Öğrenenin fiziksel olarak ayrı ortamlarda bulunduğu durumlarda gerAŞekleştirilen Öğrenme etkinlikleridir.Sanal sınıf:Belli bir AŞeride bir ađ A¼zerinden Öğrenmek amacıyla oluşan grup.e-A-öğrenme (e-Learning):Ynternet, bir ađ veya sadece bilgisayar yolu ile gerAŞekleþen Öğrenmelerdir.m-A-öğrenme (m-Learning):Mobil iletişim araçları yolu ile gerAŞekleþen Öğrenmelerdir.Web tabanlı uzaktan eğitim:Web teknolojileri kullanılarak gerAŞekleştirilen uzaktan eğitim etkinlikleridir.Yaþam boyu Öğrenme:Bireyin, yaþamı boyunca sA¼rekli bir Öğrenme etkinliði iŞserisinde olması durumudur.Eþ zamanlı (senkron) Öğrenme:Farklı mekanlardaki bireylerin, a anda AŞift yA¼nlA¼ iletişim teknolojileri yardımıyla sanal ortamda bir araya gelip gerAŞekleþtirdikleri Öğrenme.AþevrimiAŞi Öğrenme:Her ađ A¼zerinden sunulan iŞerikle gerAŞekleştirilen Öğrenmelerdir.Â Eþ zamanlı (Senkron) uzaktan eğitim:A-öğrenme ayný anda ancak farklı ortamlarda sunulan eğitimFarklı zamanlı (asenkron) uzaktan eğitim:A-öğrenmelere hem farklı zamanlarda hem de farklı ortamlarda sunulan eğitimdir.Karma / Harmanlanmıþ (Blended) eğitim: Her tA¼rA¼ teknolojinin kullanılabildiði, geleneksel ve uzaktan eğitimin farklı modellerinin bir araya getirilerek dA¼zenlendiði eğitimdir.Geleneksel eğitim: Ayný mekan ve zamanda yapılan formal eğitimdir.Eğitim: En geniþ anlamıyla eğitim, toplumdaki âœkA¼ltA¼rlenmeâœ sA¼recinin bir parçasıdır. Formal eğitim, amaAŞlıdır; AŞnceden hazırlanmıþ bir program AŞerAŞevesinde planlı olarak yapılır; Öğretim yoluyla gerAŞekleştirilen Formal olmayan (informal) eğitim, yaþam iŞsinde kendiliğinden oluşan bir sA¼reAŞtir. Planlı ve amaAŞlı deðil, geliþigA¼zeldir. A-öğrenme YA¼netim Sistemi (LMS:Learning Management System): Farklı zamanlı veya harmanlanmıþ eğitimde Öğrencilerin ders seAŞimi ve derse katılmasına, iŞeriklerin sunulmasına, AŞilme ve deðerlendirme yapılmasına, kullanıcı bilgilerinin izlenip raporlanmasına olanak sağlayan bir YA¼netim yazılımıdır.YAŞerik: Uzaktan eğitimde belli standartlarda hazırlanarak Öğrenciye sunulan, belirlenmiþ eğitim sA¼resi iŞsinde Öğrenilmesi hedeflenen edisel konu materyalidir. Eğitim: Geleneksel eğitimde eğitimi veren ve deðerlendiren kiþidir. Uzaktan eğitimde ise eğitimin verilmesinden, Öğrencilerle iletişimin kurulmasından etkileşimli ortamlarda yA¼rA¼tA¼lecek etkinliklerden, snavların verilip deðerlendirilmesinden ve bunların YA¼ntemlerinin belirlenmesinden sorumlu olan kiþidir. TÄ¼rkiyeâœde Uzaktan A-öğretim alanındaki uygulamaları A-öğretim Alanında 3 aþama sınıflandırayabiliriz:1) Tartıma ve Alanda A-neriler Oluþturma (1927 -1961)2) OrtaAğretim Alanındaki Uygulamalar (1961- 1974)YÄ¼ksek A-öğretim Uygulamaları (1974 - ...)Â 1) Tartıma ve Alanda A-neriler Oluþturma (1924 -1961)Â 1924 âœ“ Yabancı uzman raporları AŞzellikle de J.Dewey'in Öğretmen yetiþtirme konusunda uzaktan eğitimi teklif etmesi, uzaktan eğitim kavramıyla tanınmamızı sağlamıştır. 1927 âœ“ İkinci teklif ise, okuma-yazma Öğretimi iŞsin "Muhabere Yoluyla Tedrisat" uygulamasıdır. Yurdumuzda inceleme yapan komisyonun hazırladığı raporun, eğitimle ilgili bA¼lmA¼nde, okul aŞşılması ekonomik gA¼rA¼lmeyen yerlerde oturanların, teknik bilgi ve genel kA¼ltA¼rlerini geliþtirmek iŞsin mektupla Öğretim kurslarının aŞşılması AŞnerilmiştir.1950 âœ“ Ankara Aœniversitesi Hukuk FakA¼ltesinde, Banka ve Ticaret Hukuku Raportörüne, Yabancı Bankasının desteði ile bir bankacılık kursu aŞşılması ve bu kursunda uzaktan eğitimle yapılması dA¼þA¼nA¼lmA¼þ ancak gerAŞirilememiştir.1960 âœ“ 61 MÄ¼M (Mektupla A-öğretim Merkezi) kurularak, âœMesleki ve Teknikâœ alanlarla sınırlı olmak üzere bA¼nyesinde deneme faaliyetine baþlamıþ. 1962 yılında Merkez YA¼netmeliði oluşturularak, tanımı, AŞnemi, amacı ve ilerlemesi istenenler iŞsin tercih edilebilir bir yol olduðu ilk kez resmen belgelendirilmiştir.Â 2) OrtaAğretim Alanındaki Uygulamalar (1961- 1974)TÄ¼rkiyeâœde Uzaktan Eğitim Anlayışının Kavramsallık Boyutundan AŞşıkarak âœ“ Uygulama Boyutuna geAŞmesiyle uygulamaların baþlangıçlı oluþturulan dA¼nem olması nedeniyle en AŞnemli gelişim sA¼reci olarak gA¼ze AŞarpmaktaysa da uygulamalar ilk ve orta Ağretim dA¼zeyinde sınırlı kalmıştır. 1961 yılında MEBÂ tarafından Mektupla A-öğretim Merkezi kurulmuştur. Öğretime baþlamıþ, bu AŞalımlar 1966 yılında Genel MÄ¼dA¼rA¼k dA¼zeyindeA AğrgA¼nlenerek sistemA AğrgA¼n eğitim alanında yaygınlaştırmıştır.Â 3) YÄ¼ksek A-öğretim Uygulamaları (1974 - ...)1974 yılında Mektupla YÄ¼ksek A-öğretim kurulmuştur. Bu gelişim yerini daha sonra Yaygın YÄ¼ksek A-öğretim Kurumuâœna bırakmıştır. Ancak, bu gelişim de babarılmıþ.Â 1974 yılında Deneme YÄ¼ksek A-öğretim Okulu, 8 Mayıs 1974âœde TÄ¼rkiyeâœde kA¼klA¼ bir uzaktan eğitim kurumunun amacı ile kurulmuştur.1975 âœ“ Mektupla YÄ¼ksek A-öğretim Merkezi ve Deneme YÄ¼ksek Öğretmen okulu projeleri yetersiz iŞ gerekAŞesiyle sona erdirilmiþ, aynı yıl Yaygın YÄ¼ksek A-öğretim Kurumu kurulmuþ, sona erdirilen Deneme YÄ¼ksek A-öğretim Okulu projesi Öğrencileri bu kuruma devredilmiştir.1979 âœ“ YAYKUR âœ“un istenilen yaygınlık ve gelişmeyi sağlamadığı gerekAŞesiyle AŞalımlarına son verilmiştir.1981 yılında yA¼rA¼rlA¼de giren 2547 sayılı YÄ¼ksek A-öğretim Yasası ile Ankara Aœniversitesi bA¼nyesinde bir AŞşık A-öğretim FakA¼ltesiA aŞşılmıştır. Bu fakA¼lte,Â uzaktan eğitim konusundaA Öğretimi yaygın hizmetleri vermektedir.1980 ve 1990âœlı yıllarda Milli Eğitim Bakanlığıâœna bağlı olarak hizmet veren Okul Radyosu Okulu AğrgA¼n eğitimi desteklerken, isteyen herkese yaygın eğitim olanağı sağlamıştır.MEB Eğitim Teknolojileri Genel MÄ¼dA¼rA¼dA¼ bA¼nyesinde AŞad nA¼fusu dıþında kalan bireylere uzaktan eğitim veren kurumlar ise;1992 yılında kurulan orta Öğrenim diploması veren AŞşıkAğretim Lisesi,1997 kurulup, 1998âœde Öğretime baþlayan ve 6., 7. ve 8. yıllarının AŞşık sunarak ilkAğretim diploması veren AŞşık Yüksek Öğretim Okulu,Elektrik tesisatAŞşılığı sertifikası veren Mesleki ve Teknik AŞşık Okuluâœdur. Â Kaynak:Â [1] Evaluating Digital Distance Learning Programs and Activities: Studies, Practices, and Recommendations, World Bank Institute of the World Bank,Â October 2001.Â

[2] <http://training.ifas.ufl.edu/deft/develop/tech.htm>

Türkiye Bilim Vakfı 2003 yılında hazırlanan E-Öğrenme Kılavuzu

Salih Gökçe, "Eğitimi İyileştiren Ekiplerinde Öğrenenlerin Sorun Çözerek Öğrenmeyle İlgili Tutum ve Görüşleri"
Üniversitesi Sosyal Bilimler Enst., Uzaktan Eğitim A.B.D., 2007 (Yüksek Lisans Tezi)

Â